T089 ATĐ 1 (29) Luận A Tỳ Đạt Ma Pháp Uẩn Túc Q9-Giác Chi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 481

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC
QUYEÅN 9
Phaåm 15: GIAÙC CHI, Phaàn 2

1. Theá naøo laø Khinh an giaùc chi? Ñaùp: Ñöùc Theá Toân noùi: Khaùnh Hyû neân bieát! Khi nhaäp vaøo sô tónh löï thì noùi naêng ñeàu yeân döùt. Do ñaây laøm ñieàu kieän neân caùc phaùp khaùc cuõng ñeàu yeân döùt. Ñaây goïi laø töôùng thuaän Khinh an thöù nhaát. Khi nhaäp vaøo ñeä nhò tónh löï thì taàm vaø töù ñeàu yeân döùt. Do ñaây laøm ñieàu kieän neân caùc phaùp khaùc cuõng ñeàu yeân döùt. Ñaây laø töôùng thuaän Khinh an thöù hai. Khi nhaäp vaøo ñeä tam tónh löï thì caùc möøng vui laëng döùt. Do ñaây laøm ñieàu kieän neân caùc phaùp khaùc cuõng ñeàu laëng döùt. Ñaây goïi laø töôùng thuaän Khinh an thöù ba. Khi nhaäp vaøo ñeä töù tónh löï thì caùc hôi thôû vaøo ra ñeàu laëng döùt. Do ñaây laøm ñieàu kieän neân caùc phaùp khaùc cuõng ñeàu laëng döùt. Ñaây laø töôùng thuaän Khinh an thöù tö. Khi nhaäp vaøo ñònh dieät töôûng thoï thì töôûng vaø thoï ñeàu laëng döùt. Do ñaây laøm ñieàu kieän neân caùc phaùp khaùc cuõng ñeàu laëng döùt. Ñaây laø töôùng thuaän Khinh an thöù naêm. Khaùnh Hyû neân bieát, laïi coù phaàn Khinh an thöôïng dieäu thöù saùu laø cao vöôït toái thöôïng, laø treân heát, laø voâ thöôïng (khoâng coøn gì treân ñöôïc nöõa). Söï Khinh an nhö theá laø raát cao quyù, raát tuyeät dieäu nhieäm maàu. Khoâng coøn söï Khinh an naøo khaùc coù theå hôn ñöôïc. Vieäc naøy nhö theá naøo? Nghóa laø taâm töø nôi tham maø laïi lìa nhieãm vaø ñöôïc giaûi thoaùt, vaø töø nôi saân si maø lìa nhieãm vaø ñöôïc giaûi thoaùt. Ñaây laø töôùng thuaän Khinh an thöù saùu. Khi tö duy tìm xeùt veà töôùng naøy thì coù taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, neân thaân ñöôïc Khinh an vaø taâm cuõng ñöôïc Khinh an, tính chaát cuûa Khinh an, chuûng loaïi cuûa Khinh an..., goïi chung laø Khinh an, cuõng goïi laø Khinh an giaùo chæ. Ñaáy laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån, ñeàu laø ñaïo voâ laäu xuaát theá, khoâng coù chaáp

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 482

tröôùc cuûa Phaät. Neân coù theå chaùnh thöùc dieät heát caùc khoå ñeán taän cuøng bieân giôùi gaây ra khoå. Nhöõng ngöôøi tu hoïc, khi thaáy coù haønh naøo thì neân suy nghó quan saùt tìm hieåu kyõ löôõng khieán noù ñaït ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haønh haõy nhìn thaáy saâu xa caùc tai hoïa loãi laàm cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn vónh vieãn thì cuõng thaáy saâu xa caùc coâng ñöùc. Neáu A-la-haùn nhö ñoái vôùi taâm giaûi thoaùt, thì seõ suy tö quan saùt thaáu suoát khieán ñaït ñeán choã roát raùo. Heát thaûy taùc yù ñeàu töông öng vôùi voâ laäu, thaân vaø taâm ñeàu ñöôïc Khinh an, tính chaát chuûng loaïi cuûa Khinh an... Ñoù laø Khinh an giaùc chi. 2. Theá naøo laø Ñònh giaùc chi? Ñaùp: Ñöùc Theá Toân noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát, Ta noùi döïa vaøo baäc sô tónh löï (sô thieàn) coù theå dieät heát caùc laäu. Ta noùi nhö vaày: Neáu döïa vaøo ñeä nhò, ñeä tam, ñeä töù tónh löï, vaø Khoâng voâ bieân xuù, Thöùc voâ bieân xöù, Voâ sôû höõu xöù..., coù theå dieät heát caùc laäu. Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! Ta döïa vaøo ñaâu maø noùi laø neáu y vaøo sô tónh löï thì caùc laäu ñeàu döùt heát? Nghóa laø coù vò Bí-soâ tröôùc ñaây do töôùng traïng cuûa caùc haønh nhö theá maø lìa duïc vaø caùc phaùp aùc baát thieän, coù taàm vaø töù suy xeùt tìm hieåu cuøng ly sinh hyû laïc, truï ñaày ñuû vaøo sô tónh löï. Nhöng ngöôøi naøy khoâng chòu suy nghó tìm xeùt töôùng traïng cuûa caùc haønh nhö theá maø laïi chæ suy nghó veà caùc thöù saéc - thoï - töôûng - haønh - thöùc maø hoï coù höôùng ñeán. Nghóa laø caùc phaùp naøy nhö laø caùc thöù beänh, caùc thöù ung nhoït gheû lôû, nhö teân ñoäc gaây khoå haïi, noù laø voâ thöôøng - khoå - khoâng - voâ ngaõ. Do vaäy keû aáy ñoái vôùi phaùp naøy phaûi neân quyeát taâm chaùn cheâ nhôøm tôûm, sôï haõi, ngaên tröø. Sau ñoù môùi giöõ gìn kieàm cheá taâm mình, ñaët noù vaøo choã cam loà, roài suy nghó coõi ñoù thaät laø vaéng laëng nhieäm maàu, phaûi buoâng boû heát taát caû, chæ lo dieät heát aùi, lìa nhieãm, an truï Nieát-baøn, tòch dieät vónh vieãn. Gioáng nhö vieäc oâng thaày daïy baén cung cho moät ñaùm hoïc troø. Tröôùc heát thì phaûi hoïc baén gaàn, baén nhöõng taâm voøng troøn, roài ñeán nhöõng hình ngöôøi baèng buøn, baèng coû beän laïi v.v..., sau ñoù thì môùi baén xa. Vaø sau naøy thì nhöõng vaät to lôùn cöùng chaéc theá naøo cuõng seõ bò baén tan hoaïi heát. Caùc thaày Bí-soâ cuõng vaäy, tröôùc heát phaûi töø caùc töôùng maïo hình traïng cuûa caùc haønh nhö theá maø lìa duïc vaø caùc phaùp döõ, baát thieän roài coù taàm coù töù maø suy xeùt, ly sinh hyû laïc vaø truï ñaày ñuû vaøo sô tónh löï. Nhöng ngöôøi naøy khoâng chòu suy nghó quan saùt caùc töôùng traïng caùc haønh nhö theá, laïi chæ lo suy nghó veà saéc- thoï-töôûng-haønh-thöùc maø hoï coù roài höôùng ñeán. Töùc laø haõy goïi caùc phaùp naøy nhö beänh, nhö ung thö gheû lôû, nhö teân ñoäc gaây khoå haïi, noù luoân laø voâ thöôøng - khoå -khoâng - voâ ngaõ. Do vaäy ñoái vôùi caùc phaùp ñoù phaûi quyeát loøng chaùn cheâ gheâ tôûm, sôï seät vaø ngaên tröø. Sau ñoù roài môùi thaâu giöõ taâm,

kieàm cheá ñaët noù vaøo coõi cam loà, vaø suy töôûng caûnh giôùi ñoù thaät laø vaéng laëng yeân tónh nhieäm maàu, buoâng boû taát caû, chæ lo vieäc döùt aùi, lìa nhieãm vaø Nieát-baøn tòch dieät vónh vieãn. Ngöôøi ñoù chæ thaáy nhö theá, bieát nhö theá thì seõ töø duïc laäu maø taâm ñöôïc giaûi thoaùt, cuõng seõ töø höõu laäu,

voâ minh laäu maø taâm ñöôïc giaûi thoaùt. Ñôøi soáng tu ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ xong, khoâng coøn thoï nhaän thaân sau nöõa. Ta döïa vaøo caùc vieäc nhö theá maø noùi: Döïa vaøo sô tónh löï thì khaû naêng döùt heát caùc tónh löï. Nhö vieäc noùi döïa vaøo sô tónh löï döùt heát caùc laäu, thì Ta noùi döïa vaøo caùc baäc thöù hai, ba, tö tónh löï vaø Khoâng voâ bieân xöù, Thöùc voâ bieân xöù, Voâ sôû höõu xöù... Caùc laäu cuõng döùt heát tuøy theo moãi choã cuõng seõ nhö theá. Nghóa laø ñeä nhò Tónh löï neân noùi nhö theá naøy: Laïi coù vò Bí-soâ, tröôùc heát ñaõ do caùc töôùng traïng caùc haønh nhö theá, taàm töù ñeàu vaéng laëng, beân trong ñeàu yeân tónh, taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng taàm khoâng töù ñònh sinh hyû laïc, truï ñaày ñuû vaøo ñeä nhò tónh löï. Nhöng ngöôøi naøy khoâng chòu suy nghó veà caùc hình traïng caùc haønh nhö theá..., cho ñeán roäng noùi veà Voâ sôû höõu xöù maø noùi theá naøy: Laïi coù Bí-soâ, tröôùc heát do caùc töôùng traïng cuûa caùc haønh nhö theá maø vöôït leân taát caû Thöùc voâ bieân xöù, nhöng ngöôøi naøy chaúng chòu suy nghó veà caùc töôùng traïng cuûa caùc haønh nhö theá, chæ lo suy nghó veà saéc - thoï - töôûng - haønh -thöùc maø hoï coù ñöôïc ñeå höôùng ñeán, cho ñeán roäng noùi... Caùc thaày Bí-soâ neân bieát: Cho ñeán vôùi töôûng ñònh cuõng coù theå laøm ñöôïc nhöõng vieäc ñaùng laøm nhö theá. Laïi coù Phi töôûng phi phi töôûng xöù vaø ñònh dieät taän, Ta noùi vôùi thaày Bí-soâ tu caùc ñònh nhö theá, phaûi neân nhieàu laàn xuaát nhaäp ra vaøo khi tu ñònh aáy vaø luùc nhaäp ñònh baäc thöù baûy, heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu, caùc taâm truï ñeàu truï, cho ñeán taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh..., goïi chung laø ñònh, cuõng goïi laø ñònh caên, ñònh löïc, ñònh giaùc chi, hay chaùnh ñònh. Ñaây laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån..., ñeàu laø ñaïo voâ laäu xuaát theá, khoâng chaáp tröôùc..., cuûa Phaät. Neân noù coù khaû naêng chính thöùc dieät heát caùc khoå ñeán taän cuøng bieân giôùi gaây ra khoå. Nhöõng ngöôøi tu hoïc neáu thaáy caùc haïnh naøo thì neân coá gaéng suy tö quan saùt tìm xeùt kyõ löôõng khieán noù ñaït ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haïnh thì phaûi thaáy thaät saâu xa veà caùc tai hoïa loãi laàm cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn vónh vieãn thì cuõng phaûi thaáy thaáu suoát caùc coâng ñöùc. Nhö baäc A-la-haùn ñoái vôùi taâm giaûi thoaùt maø suy tö quan saùt kyõ löôõng khieán cho noù ñaït ñeán choã roát raùo, heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu thì caùc taâm truï ñeàu truï..., cho ñeán tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh. Ñoù goïi laø Ñònh giaùc chi. 3. Theá naøo laø Xaû giaùc chi?

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 484

Ñaùp: Laø coù vò Bí-soâ suy nghó tö duy veà ñoaïn giôùi, ly giôùi, dieät giôùi... Do ñaây maø phaùt khôûi caùc tính chaát veà taâm bình ñaúng, taâm chaùnh tröïc, taâm khoâng caûnh giaùc, luoân ñöôïc vaéng laëng. Ngöôøi naøy nghó: Ta nay neân ñoái vôùi caùc phaùp thuaän theo tham, thuaän theo saân, thuaän theo si maø lìa boû tham saân si. Do ñaây maø phaùt khôûi taâm coù tính chaát bình ñaúng, chaùnh tröïc, khoâng caûnh giaùc, maø luoân vaéng laëng. Ngöôøi naøy nghó: Ta nay ñoái vôùi caùc phaùp tham - saân - si thì taâm phaûi khoâng thaâu giöõ, bò nhieãm. Do ñaây maø phaùt khôûi tính chaát cuûa taâm bình ñaúng, tính chaát cuûa taâm chaùnh tröïc, tính

chaát cuûa taâm khoâng caûnh giaùc, maø luoân vaéng laëng. Ngöôøi naøy suy nghó tìm xeùt kyõ löôõng veà saùu phaùp thuaän xaû, heát thaûy taùc yù töông öng vôùi caùc tính chaát cuûa taâm bình ñaúng, taâm chaùnh tröïc, taâm khoâng caûnh giaùc, maø luoân vaéng laëng..., goïi chung laø Xaû. Cuõng goïi laø Xaû giaùc chi. Ñaây laø ñaïo tuøy haønh, ñaïo ñeàu coù, ñaïo tuøy chuyeån, ñeàu laø ñaïo voâ laäu xuaát theá, khoâng coù chaáp tröôùc cuûa Phaät. Neân noù coù khaû naêng chính thöùc dieät heát caùc khoå ñeán taän cuøng bieân giôùi gaây ra khoå. Nhöõng ngöôøi coù tu hoïc khi thaáy coù caùc gia haïnh naøo thì neân tö duy quan saùt kyõ löôûng khieán noù ñaït ñeán choã roát raùo. Ñoái vôùi caùc haïnh thì phaûi saâu xa thaáy ñöôïc caùc tai hoïa loãi laàm cuûa chuùng. Coøn ñoái vôùi Nieát-baøn vónh vieãn thì cuõng nhìn thaáu suoát caùc coâng ñöùc. Neáu coù baäc A-la-haùn, nhö ñoái vôùi taâm giaûi thoaùt maø suy tö quan saùt kyõ löôõng khieán cho noù ñaït ñeán choã roát raùo. Neáu coù heát thaûy taùc yù töông öng vôùi voâ laäu thì seõ coù caùc tính chaát cuûa taâm bình ñaúng, taâm chaùnh tröïc, taâm luoân vaéng laëng khoâng lo caûnh giaùc. Ñoù goïi laø Xaû giaùc chi. ----------

Phaåm 16: TAÏP SÖÏ

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù taïi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo vôùi chuùng Bí-soâ: Caùc thaày neáu coù theå ñoaïn döùt moät phaùp naøo, thì Ta baûo ñaûm chaéc chaén nhaát ñinh raèng caùc thaày seõ ñöôïc phaùp Baát hoaøn. Nghóa laø neáu nhö tham maø ñaõ ñöôïc tröø saïch roài, thì Ta coù theå baûo ñaûm nhaát ñònh raèng ngöôøi ñoù seõ khoâng trôû laïi nöõa (baát hoaøn). Cuõng nhö theá, caùc thöù saân, giaän, si meâ, giaän hôøn, che giaáu, buoàn raàu, ganh tî, keo kieät, doái traù, nònh noït, khoâng bieát xaáu hoå vôùi ngöôøi (taøm), khoâng töï theïn vôùi mình (quyù), maïn, quaù maïn, maïn quaù maïn, taêng thöôïng maïn, ty maïn, taø maïn, kieâu maïn, phoùng daät, kieâu ngaïo, giaän töùc,

laøm cao, doái, quyû quyeät, giaû traù, hieän töôùng gaây caûm kích, chæ vì lôïi, mong caàu lôïi, ham muoán xaáu (aùc duïc), duïc to (nhieàu duïc), ca tuïng duïc (hieán duïc), khoâng bieát tri tuùc (hyû tuùc), khoâng cung kính, noùi lôøi döõ, thích baïn döõ xaáu, khoâng nhaãn nhòn, ñam meâ, khaép ñam meâ, nhieãm, tham, phi phaùp..., tham tröôùc, tham döõ, tham höõu, thaân kieán, coù kieán chaáp, khoâng kieán chaáp, tham duïc, giaän döõ, hoân traàm, meâ nguû, traïo cöû, aên naên, nghi ngôø, roái raém khoâng vui, löôøi bieáng, aên khoâng coù ñieàu ñoä, taâm taùnh meâ muoäi, môø mòt, thaáp keùm, khoâng taùc yù caùc thöù töôûng, naëng neà, hung haêng, ham aên uoáng, tính chaát chaúng hoøa hôïp dòu daøng, taùnh khoâng ñieàu hoøa nhu nhuyeán, khoâng thuaän hôïp vôùi ñoàng loaïi, coù taàm veà duïc, taàm veà giaän, taàm veà haïi, taàm veà thaân thuoäc haøng xoùm, taàm veà ñaát nöôùc, taàm veà chaúng cheát, caùc taàm veà: laêng nhuïc, mieät thò, khinh khi ngöôøi khaùc, nhôø caäy baø con, saàu than buoàn khoå lo saàu, quaáy nhieãu gaây ñau khoå. Ñoái vôùi moät phaùp trong soá ñoù maø ñoaïn döùt haún thì Ta baûo ñaûm ngöôøi aáy nhaát

ñinh seõ khoâng coøn trôû laïi nöõa. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân muoán toùm taét caùc nghóa vöøa noùi, lieàn ñoïc tuïng: Tham coät chaët höõu tình, Luoân qua laïi ñöôøng döõ, Ngöôøi trí ñoaïn döùt heát, Khoâng trôû laïi coõi naøy. Coøn caùc thöù saân vaø si..., nhö theá cho ñeán öu naõo (lo saàu khoå naõo) thì moãi thöù ñeàu coù baøi tuïng gioáng nhö baøi tuïng veà tham ôû treân, neân bieát theá. Theá naøo laø tham? Nghóa laø ñoái vôùi caùc caûnh duïc, caùc thöù tham ñeàu tham, caàm naém, chöùa caát, giöõ gìn, chaáp chaët, meán yeâu, öa thích, meâ maån, ñam meâ ham muoán, khaép nôi ñeàu ñam meâ ham muoán, mong caàu, troùi buoäc trong loøng, say meâ, chieâu taäp caùc khoå cuûa chuûng loaïi tham, thöù sinh ra tham..., goïi chung laø tham. Theá naøo laø saân giaän? Nghóa laø ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình luoân muoán laøm toån haïi, trong loøng chöùa chaát söï taøn ñoäc, muoán gaây khoå ñau buoàn raàu cho moïi ngöôøi. Ñang, ñaõ vaø seõ maõi maõi giaän döõ. Thích gaây tai hoïa toät ñoä, loøng luoân giaän hôøn. Ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình luoân gaây chuyeän ngöôïc ngaïo ñeå gaây caùc toäi aùc tai hoïa. Ñaõ, ñang vaø seõ gaây toäi aùc tai hoïa maõi maõi..., goïi chung laø saân giaän. Theá naøo laø si meâ? Laø ôû phía tröôùc khoâng bieát, phía sau cuõng khoâng bieát, caû tröôùc laãn sau ñeàu khoâng bieát; trong - ngoaøi vaø caû trong ngoaøi ñeàu khoâng bieát, khoâng bieát nghieäp, khoâng bieát dò thuïc, khoâng bieát nghieäp cuûa dò thuïc, khoâng bieát nghieäp laøm thieän, nghieäp laøm döõ, nghieäp laøm

thieän vaø döõ cuõng khoâng bieát. Ñoái vôùi nhaân cuõng khoâng bieát, khoâng bieát caùc phaùp do nhaân sinh ra, khoâng bieát nhaân sinh ra phaùp, khoâng bieát Phaät - Phaùp vaø Taêng, khoâng bieát khoå - taäp - dieät - ñaïo, khoâng bieát phaùp thieän hay baát thieän, coù toäi hay khoâng toäi, neân tu hay khoâng neân tu, phaùp thaáp keùm hay thaéng dieäu, phaùp traéng hay ñen, khoâng bieát caû phaùp coù ñoái nghòch, phaùp naøo laø duyeân sinh; ñoái vôùi saùu xuùc xöù nhö thaät cuõng khoâng bieát. Khoâng thaáy, khoâng bieát nhö theá, khoâng tu pheùp hieän quaùn, luoân toái muø ngu si, khoâng saùng suoát, mòt môø, caën ñuïc ngaên che phaùp sinh muø, phaùp sinh khoâng coù maét, phaùp sinh khoâng coù trí, phaùp sinh tueä keùm, ngaên ngaïi caùc phaåm chaát toát laønh, khieán khoâng chöùng Nieát-baøn, coù laäu voâ minh, boäc löu voâ minh, aùch naëng voâ minh, goác reã ñoäc voâ minh laù ñoäc-hoa ñoäc voâ minh thaân-caønh-quaû ñoäc voâ minh si meâ ñeàu si meâ vaø raát si meâ, böôùng ñeàu böôùng vaø raát böôùng, chuûng loaïi si, thöù sinh ra si meâ, goïi chung laø si. Theá naøo laø giaän (phaãn)? Giaän coù hai loaïi: 1. Laø thuoäc veà yeâu thöông maø giaän. 2. Laø thuoäc veà khoâng yeâu thöông maø giaän. Theá naøo laø thuoäc veà yeâu thöông maø giaän? Nghóa laø nhö coù ngöôøi ñoái vôùi cha meï - anh em - chò em - vôï con trai gaùi vaø baø con, baïn beø thaân thích... sinh loøng giaän hôøn noùi raèng: Vì sao khoâng cho ta vaät ñoù maø ñöa cho ta thöù naøy? Taïi sao khoâng ñeå ta laøm vieäc ñoù maø baûo ta laøm vieäc naøy? Do ñoù maø sinh ra caùc thöù giaän hôøn, ñeàu giaän, giaän khaép, giaän cuøng cöïc, ñaõ - ñang vaø seõ giaän maõi. Noùng röïc vaø raát noùng röïc, khoùi löûa vaø raát khoùi löûa, loùe saùng vaø raát saùng loùe, hung aùc thoâ baïo, taâm luoân noåi giaän, loä veû hung tôïn, lôøi

noùi thoâ baïo. Ñoù laø chuyeän yeâu thích maø giaän. Theá naøo laø thuoäc veà khoâng yeâu thöông maø giaän? Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi nghó: Nay ngöôøi aáy ñoái vôùi ta muoán laøm vieäc voâ nghóa, khoâng lôïi ích, khoâng an laïc, khoâng thaám nhuaàn, khoâng an oån, maø ngöôøi aáy ñaõ- ñang vaø seõ laøm nhieàu ñieàu voâ nghóa ñoái vôùi ta. Trong khi coù nhieàu ngöôøi ñoái vôùi ta muoán laøm nhieàu ñieàu voâ nghóa... cho ñeán khoâng an oån. Nhöng ñoái vôùi ngöôøi aáy thì hoï laïi laøm caùc vieäc coù nghóa, coù lôïi ích, an laïc, thaám nhuaàn vaø an oån, maø laïi ñoái vôùi ngöôøi aáy ñaõ - ñang vaø seõ laøm caùc ñieàu coù nghóa cho ñeán söï an oån, nhöng ñoái vôùi ta thì hoï laïi laøm caùc ñieàu voâ nghóa... cho ñeán vieäc khoâng an oån. Do ñoù maø phaùt sinh caùc söï giaän döõ, ñeàu giaän döõ cho ñeán hung tôïn, noùi lôøi thoâ baïo. Ñoù goïi laø thuoäc veà khoâng yeâu thöông maø giaän. Thuoäc veà yeâu thöông hay khoâng yeâu thöông, goïi chung laø giaän. Theá naøo laø haän? Laø coù moät ngöôøi nghó: Ngöôøi aáy ñaõ laøm caùc vieäc

voâ nghóa ñoái vôùi ta..., roäng noùi nhö tröôùc, thì ta cuõng phaûi laøm nhö vaäy ñoái vôùi hoï. Giaän naøy töø saân sinh ra, thöôøng oâm loøng giaän döõ, keát thaønh caùc haän thu, khaép nôi cuøng cöïc, taïo ra caùc nghieäp khoù traùnh, bò caùc nghieäp troùi buoäc chaèng chòt, khôûi taïo ra caùc nghieäp raát kieân coá, gaây taïo caùc söï oaùn hôøn thuø haän, tính chaát cuûa loøng oaùn haän..., goïi chung laø haän. Theá naøo laø che giaáu? (Phuù) Laø nhö coù moät ngöôøi phaù giôùi, phaù phaïm caùc ñieàu thaáy bieát, phaù cuoäc soáng trong saïch, vi phaïm caùc quy ñònh, khoâng giöõ troïn veïn roát raùo caùc giôùi caám, khoâng giöõ ñöôïc trong saïch thanh tònh, khoâng theå veïn toaøn. Ngöôøi naøy ñaõ töï bieát mình phaïm phaùp ñaõ laâu vaø töï nghó: Neáu ta thuù nhaän tröôùc keû khaùc, trình baøy caùc ñieàu phaïm phaùp laøm baäy, taát seõ bò cheá gieãu, taát seõ bò chaâm choïc nhôøm tôûm, hoaëc bò cheâ bai laøm nhuïc vaø keå toäi, keát toäi... roài khoâng coøn ñöôïc ai toân kính quyù meán cuùng döôøng nöõa..., ta thaø chòu ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ chöù khoâng theå khai baøy caùc toäi phaïm cuûa ta ñöôïc. Vì sôï beâu rieáu cheâ xaáu, laïi sôï maát söï cung kính cuùng döôøng, neân ngöôøi naøy che giaáu ñeàu che giaáu, che giaáu khaép, ñeàu giaáu gieám, giaáu gieám khaép, giöõ gìn giaáu kín moïi sai phaïm cuûa mình. Ñaõ- ñang vaø seõ che giaáu maõi maõi..., goïi chung laø phuù. Theá naøo laø naõo? Nghóa laø coù moät ngöôøi ôû trong haøng Taêng chuùng, nhaân vieäc ñuùng phaùp vaø khoâng ñuùng phaùp maø sinh tranh caõi nhau. Caùc vò Bí-soâ vì muoán coù söï hoøa thuaän yeân oån neân ra söùc can ngaên khuyeân baûo. Nhöng ngöôøi naøy ngoan coá khoâng nghe. Ñaây laø loaïi baûn chaát chaúng chòu nghe lôøi khuyeân can, chaúng nghe lôøi raên daïy, taùnh quaù coá chaáp, taùnh giöõ chaët yù mình, taùnh khuynh taû, ñi ngöôïc laïi, taùnh khoâng höõu khuynh, khoâng theo leõ thöôøng, taùnh khoù khuyeân töø boû, taùnh öùng ñoái vuïng veà, taùnh böôùng bænh cuûa loaøi sö töû, taùnh cuûa loaøi saâu ñoäc, taùnh hung baïo döõ daèn..., goïi chung laø naõo. Theá naøo laø ganh tò? Nghóa laø coù moät ngöôøi thaáy ngöôøi khaùc ñöôïc cung kính cuùng döôøng toân troïng, khen ngôïi quyù meán, ñuû caû naêm traàn ñaùng öa thích, y phuïc, aên uoáng, ngoïa cuï thuoác trò beänh vaø caùc

vaät duïng khaùc ñeàu ñuû. Ngöôøi naøy nghó: OÂng aáy ñaõ ñöôïc cung kính cuùng döôøng... ñuû moïi vieäc, coøn ta thì chaúng coù. Do ñoù maø sinh ra lo saàu, raát lo saàu, khoå quaù khoå, quaù ganh tò..., goïi chung laø ganh tò. Theá naøo laø keo kieät veà tieàn cuûa? Nghóa laø ñoái vôùi naêm traàn ñaùng öa thích, y phuïc, aên uoáng, ngoïa cuï thuoác men vaø caùc vaät duïng khaùc thì ngaên trôû caám ñoaùn khoâng cho ngöôøi khaùc coù ñöôïc, ñöôïc duøng. Coøn bao nhieâu nhöõng vaät ñaùng öa nhö tieàn baïc cuûa mình ñang coù, thì khoâng ban

taëng boá thí cho ai caû, khoâng khaép thí, khoâng tuøy theo khaép thí, khoâng buoâng xaû, khaép buoâng xaû, khoâng tuøy khaép buoâng xaû, coù tính chaát cuûa loøng luoân luyeán tieác. Ñoù laø keo kieät tieàn cuûa. Theá naøo laø keo kieät veà phaùp? Nghóa laø khi coù caùc phaùp nhö Toá-ñaùt- laõm, Tyø-naïi-da, A-tyø-ñaït-ma, hoaëc coù caùc vò Thaân giaùo sö, Quyõ phaïm sö (thaày giôùi luaät) ñeán daïy doã truyeàn giaùo, khuyeân daïy, chæ baøy caùc giaùo lyù bí yeáu..., thì ngaên caûn caám ñoaùn khoâng cho ngöôøi khaùc ñöôïc nghe hoïc tu haønh. Coøn neáu mình coù ñöôïc caùc phaùp nhö treân thì cuõng khoâng rao truyeàn daïy baûo cho ai, khoâng cho, khoâng cho khaép, khoâng tuøy cho khaép, khoâng buoâng xaû, khoâng buoâng xaû khaép, khoâng tuøy khaép buoâng xaû, coù tính chaát cuûa loøng luoân luyeán tieác. Do ñoù goïi laø keo kieät veà phaùp. Ñaây laø keo kieät veà tieàn cuûa vaø giaùo phaùp, goïi chung laø keo kieät. Theá naøo laø doái löøa? Nghóa laø giaû ñaáu, traùo thaêng, söûa caân, bôùt thöôùc, noùi lôøi quyû quyeät doái traù, baøy troø phænh gaït doái löøa duï doã..., khieán ngöôøi khaùc tin laø thaät laø ñuùng. Caùc troø löøa doái khaép, doái löøa moät caùch cuøng cöïc..., goïi chung laø löøa doái. Theá naøo laø dua nònh? Nghóa laø taâm coù taùnh giaáu gieám, quanh co, traùo trôû, taâm traàm treä (saâu hieåm), taâm khoâng roõ raøng, taâm khoâng ngay thaúng, taâm khoâng chòu ñöïng, goïi chung laø dua nònh. Theá naøo laø khoâng xaáu hoå (tuûi)? Nghóa laø khoâng bieát hoå theïn, khoâng bò hoå theïn, khoâng theïn rieâng, khoâng maéc cõõ, khoâng maéc cõõ rieâng, khoâng quyù kính, taùnh khoâng kính troïng ai, khoâng töï taïi, taùnh khoâng töï taïi. Ñoái vôùi moïi thöù ñeàu töï taïi khoâng heà sôï seät söûa ñoåi laøm theo, goïi chung laø khoâng theïn. Theá naøo laø khoâng töï theïn? Nghóa laø khoâng töï xaáu hoå vôùi chính mình, khoâng bò vaø khoâng coù ñieàu töï theïn, khoâng töï theïn rieâng, khoâng maéc cõõ, khoâng maéc cõõ rieâng. Ñoái vôùi caùc toäi loãi khoâng heà lo laéng sôï seät, khoâng thaáy söï ñaùng sôï seät, goïi chung laø töï theïn. Theá naøo laø maïn? Nghóa laø thaáp keùm maø cho raèng mình hôn, hoaëc ñoái ngöôøi cao thì baûo mình ngang haøng. Do ñoù maø khôûi leân loøng kieâu maïn. Ñaõ - ñang vaø seõ kieâu maïn maõi, taâm luoân yû theá caäy mình, taâm luoân töï ngoan coá baûo thuû mình, goïi chung laø maïn. Theá naøo laø quaù maïn? Nghóa laø mình baèng ngöôøi khaùc thì baûo laø mình hôn, hoaëc ñoái vôùi keû hôn mình thì baûo laø mình ngang hoï. Do ñoù maø khôûi söï kieâu caêng khinh lôøn moïi ngöôøi..., cho ñeán luoân töï ngoan coá baûo thuû, goïi chung laø quaù maïn. Theá naøo laø maïn quaù maïn? Nghóa laø ñoái vôùi keû hôn mình thì baûo raèng mình hôn hoï. Do ñoù maø khôûi leân kieâu maïn..., cho ñeán töï ngoan coá

baûo thuû mình, goïi chung laø maïn quaù maïn. Theá naøo laø ngaõ maïn? Nghóa laø ñoái vôùi naêm uaån maø theo ñoù nhìn thaáy coù ngaõ vaø ngaõ sôû (coù ta vaø nhöõng caùi thuoäc ta). Do ñoù maø khôûi leân loøng kieâu maïn..., cho ñeán töï ngoan coá baûo thuû mình, goïi chung laø ngaõ maïn. Theá naøo laø taêng thöôïng maïn? Nghóa laø chöa ñöôïc thì baûo laø ñöôïc,chöa nhaän ñöôïc thì baûo laø ñaõ nhaän ñöôïc, chöa tieáp xuùc ñuïng tôùi thì baûo laø ñaõ tieáp xuùc ñuïng tôùi, chöa chöùng thì baûo laø ñaõ chöùng. Do ñoù maø khôûi leân kieâu maïn..., cho ñeán töï ngoan coá baûo thuû mình, goïi chung laø taêng thöôïng maïn. Theá naøo laø ty maïn? Nghóa laø ñoái vôùi keû hôn nhieàu thì töï thaáy mình quaù thieáu keùm. Do ñoù maø khôûi leân loøng kieâu maïn..., cho ñeán loøng luoân töï ngoan coá baûo thuû mình, goïi chung laø ty maïn. Theá naøo laø taø maïn? Nghóa laø mình khoâng coù phöôùc ñöùc maø baûo laø coù phöôùc ñöùc. Do ñoù maø khôûi leân söï khinh khi kieâu maïn..., cho ñeán loøng ngoan coá töï baûo thuû mình, goïi chung laø taø maïn. Theá naøo laø kieâu maïn? Nghóa laø coù moät ngöôøi suy nghó: Doøng doõi cuûa ta töø gia toäc, söùc khoûe, saéc ñeïp, söï nghieäp ngheà nghieäp kheùo leùo, hoaëc coù tieàn baïc, quaû vò, hay giôùi ñònh tueä v.v..., moãi thöù ñeàu tuyeät vôøi toát laønh toät baäc. Do ñoù maø khôûi leân kieâu ngaïo, say meâ caøng say meâ, meâ maån caøng meâ maån, loøng luoân hoáng haùch, taâm töï buoâng lung luoân töï baûo thuû mình sinh khôûi ñuû moïi thöù, kieâu kyø cao ngaïo, töï toân haùch dòch, tính chaát cuûa loøng töï cao khinh ngöôøi, goïi chung laø kieâu maïn. Theá naøo laø phoùng daät? Nghóa laø ñoái vôùi caùc caùch ñoaïn tröø phaùp baát thieän vaø chöùa nhoùm caùc phaùp thieän... thì khoâng chòu tu taäp reøn luyeän, khoâng luoân thöïc haønh thöïc nghieäm, buoâng boû khoâng tu taäp caùc gia haïnh..., goïi chung laø phoùng daät. Theá naøo laø kieâu ngaïo? Nghóa laø coù moät ngöôøi, keû ñaùng cuùng döôøng thì chaúng cuùng döôøng, ñaùng cung kính maø khoâng cung kính, ñaùng toân troïng maø khoâng toân troïng, ñaùng khen ngôïi maø khoâng khen ngôïi, ñaùng thaêm hoûi maø khoâng thaêm hoûi, ñaùng leã baùi maø khoâng leã baùi, ñaùng ñoùn tieáp maø khoâng ñoùn tieáp, ñaùng môøi ngoài nhöôøng ñöôøng maø khoâng môøi ngoài, nhöôøng ñöôøng... Do ñoù maø thaân phaùt sinh khoâng chòu nhuùn nhöôøng khuaát phuïc, khoâng ñeàu nhuùn nhöôøng khuaát phuïc, khoâng raát nhuùn nhöôøng khuaát phuïc. Thaân xaác xöôïc ngaïo ngheã, goïi chung laø kieâu ngaïo. Theá naøo laø noåi giaän? (Phaán phaùt) Nghóa laø tính chaát cuûa thaân bò giam caàm haõm haïi, taâm bò giam nhoát haõm haïi, tính chaát cuûa thaân vaø taâm noåi giaän böøng böøng, ñaõ - ñang vaø seõ noåi giaän böøng böøng uaát öùc, goïi

chung laø phaán phaùt, böøng böøng uaát töùc. Theá naøo laø hö giaû löøa doái? Nghóa laø coù ngöôøi quaù tham lam vì muoán ñöôïc cuùng döôøng, vì caùc thöù ñoà duøng, vì muoán ñöôïc cung kính, ñöôïc ngôïi khen neân nhoå boû raâu toùc, naèm traàn truoàng treân tro than, böôùc ñi töøng böôùc gaàm ñaàu ngoù xuoáng, hoaëc heùt to tieáng laøm oai trình dieãn taøi ngheä cuûa mình, hoaëc laøm caùc vieäc khoå

haïnh v.v..., ñeàu goïi chung laø hö giaû löøa doái. Theá naøo laø löøa doái quyû quyeät? Nghóa laø coù ngöôøi quaù tham lam vì muoán ñöôïc cuùng döôøng toân troïng v.v... nhö tröôùc ñaõ noùi beøn ñeán nhaø ngöôøi khaùc maø baûo raèng: OÂng nay laø ngöôøi roõ coù phöôùc ñöôïc caùc baäc Hieàn Thaùnh ñeán nhaø, laø caùc vò ñoïc tuïng thoï trì bieát bao kinh ñieån phaùp luaät, kheùo leùo giaûng noùi phaùp bí yeáu truyeàn kyù, (truyeàn giao) phaùp dieäu nhaân, ñaõ töøng saùng taùc caùc boä luaän, haïng ngöôøi chæ thích ôû choán A-nhaõ- luyeän, chæ maëc coù ba y, thích ñi leã khaép nôi, öa maëc aùo phaán taûo xaáu xí, thích tu haïnh khaát thöïc, ngaøy chæ aên moät laàn, aên chæ moät baùt, ngoài aên moät mình, haïng thích ôû beân goác caây hoaëc ôû ñaát troáng, hay treân caùc goø maû. Thích ngoài maõi chaúng naèm hoaëc tuøy nôi maø ngoài taïm. Ñaõ ñöôïc quaùn baát tònh, ñöôïc phaùp quaùn hôi thôû, ñaõ chöùng ñöôïc boán tónh löï, ñaõ ñöôïc boán phaùp voâ löôïng, boán phaùp voâ saéc, ñaõ chöùng ñöôïc boán Thaùnh quaû, ñaõ ñöôïc saùu thoâng tueä, ñaõ chöùng ñöôïc taùm giaûi thoaùt... Chæ coù caùc baäc Hieàn Thaùnh ñoù môùi ñeán nhaø cuûa oâng vaø ñaùng ñöôïc oâng cuùng döôøng cung kính toân troïng taùn döông khen ngôïi. Hoï laø choã nöông döïa cuûa oâng, nhöng ñöùc haïnh cuûa toâi ñaây so vôùi haïng ngöôøi ñoù khoâng heà thua keùm chuùt naøo. Nay toâi ñeán nhaø oâng chaéc chaén chaúng mong ñöôïc gioáng nhö hoï, oâng haõy neân cuùng döôøng toân troïng... Ñoù goïi laø nguïy traù (quyû quyeät doái löøa). Laïi coøn coù keû löøa doái nöõa, laø cuõng vì ñöôïc cuùng döôøng toân troïng v.v... nhö tröôùc noùi, lieàn ñeán nhaø ngöôøi khaùc maø baûo: OÂng neân nghó toâi ñaùng baäc cha meï cuûa oâng, coøn toâi thì xem oâng khoâng khaùc gì con trai con gaùi thaân thieát cuûa toâi. Vaäy töø nay trôû ñi ta neân keát laøm thaân quyeán ruoät thòt, vui buoàn vinh nhuïc ñeàu cuøng coù nhau. Tröôùc khi hieän ñeán coõi theá gian naøy, ai cuõng troâi noåi nhöng toâi laø Sa-moân thích töû. Töø nay trôû ñi ñeàu neân xöng tuïng coi toâi nhö laø baäc Sa-moân cuûa gia ñình oâng. Taát caû moïi thöù toâi caàn nhö caùc vaät duïng haøng ngaøy trong ñôøi soáng, y phuïc thuoác men v.v..., oâng ñeàu neân cuùng döôøng ñaày ñuû. Neáu oâng khoâng laøm ñöôïc, taát nhieân toâi ñaønh caùo bieät ñeå ñeán nhaø vò thí chuû kính tín khaùc, chaúng leõ oâng khoâng thaáy nhuïc sao?... Caùc vieäc laøm nhö theá ñeàu khoâng thaät, chæ laø phöông caùch ñaët ñieàu noùi ra nhö theá, goïi chung laø löøa doái.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 491

Theá naøo laø hieän töôùng (laøm ra veû)? Nghóa laø coù veû quaù tham lam vì muoán ñöôïc toân troïng cuùng döôøng nhö ñaõ noùi..., neân ñeán nhaø ngöôøi khaùc maø noùi: Naøy oâng baø hieàn só, taát caû y naøy, baùt naøy, caùc ngoïa cuï naèm ngoài ñaây, caùc quaàn aùo ñeïp ñeõ naøy maø toâi coù ñöôïc thì thaät laø caàn thieát laém, caùc vò neân luoân luoân uûng hoä giuùp ñôõ, ñaây laø phöôùc ñöùc cuûa quyù vò. Neáu quyù hieàn só boû maëc thì coøn bieát ai seõ ra tay ban ôn giuùp ñôõ cho ñaây? Do caùch laøm naøy maø nhaän ñöôïc nhieàu lôïi nhuaän, neân goïi laø hieän töôùng (laøm ra veû). Theá naøo goïi laø noùi kích thích tha thieát? Nghóa laø coù keû laém tham lam cuõng vì muoán ñöôïc cuùng döôøng quyù troïng nhö treân v.v..., neân ñeán nhaø ngöôøi khaùc noùi lôøi nhö vaäy: Cha meï cuûa caùc ngöôøi coù ñaày ñuû

tònh tín, giôùi haïnh ña vaên, xaû vaø tueä, nhôø nghieäp thieän ñoù maø caùc vò aáy ñaõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi vaø ñöôïc giaûi thoaùt. Nhöng nay neáu caùc ngöôøi khoâng coøn giöõ tònh tín giôùi haïnh ña vaên - tueä vaø xaû..., ñaõ khoâng laøm caùc nghieäp thieän, sau naøy ñeán luùc laâm chung seõ bò ñoïa vaøo caùc ñöôøng döõ, chöøng aáy bieát laøm sao ñaây? Cöù nhö theá maø than vaõn khen cheâ chæ coát caàu lôïi, neân goïi chung laø kích ma. Theá naøo laø duøng lôïi caàu lôïi? Nghóa laø coù moät ngöôøi tröôùc ñaây töø nhaø moät ngöôøi khaùc maø xin ñöôïc y baùt, cuøng vôùi ngöôøi naøy coi thaân nhö moät phaàn sinh maïng cuûa chính mình. Ngöôøi naøy laïi mang y baùt ñeán nhaø moät ngöôøi khaùc maø trình baøy raèng: ÔÛ nhaø oâng baø aáy ñaõ cho toâi vaät naøy. Chính oâng baø thí chuû naøy ñaõ bao laâu nay luoân luoân cung caáp cho toâi y baùt vaø moïi thöù vaät duïng v.v..., vaäy nay oâng baø cuõng neân nhö oâng baø thí chuû kia maø laøm nôi nöông döïa cho toâi. Ñaây laø döïa vaøo phöông tieän tröôùc maø nhaän ñöôïc lôïi sau. Nhö theá goïi chung laø duøng lôïi maø caàu lôïi. Theá naøo laø aùc duïc (ham muoán xaáu)? Nghóa laø coù moät ngöôøi thaät tình khoâng heà ñoïc tuïng thoï trì kinh luaät hay caùc phaùp ñoái trò..., roäng noùi cho ñeán thaät söï chaúng chöùng ñöôïc taùm giaûi thoaùt, nhöng laïi muoán ngöôøi khaùc töôûng mình laø thaät coù ñoïc tuïng thoï trì kinh luaät vaø caùc phaùp ñoái trò..., nhaân ñoù seõ ñöôïc cuùng döôøng cung kính toân troïng khen ngôïi maø laøm choã nöông caäy. Laïi töï mình thaät söï khoâng coù caùc phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø söï xuaát ly, nhöng laïi vì ngöôøi khaùc maø tuyeân noùi chæ baøy chöùng toû raèng mình ñaõ ñöôïc chöùng. Caùc loaïi nhö theá thì goïi chung laø aùc duïc. Theá naøo goïi laø ham muoán to (ñaïi duïc)? Nghóa laø coù ngöôøi quaù tham lam, vì muoán coù ñöôïc cuûa caûi tieàn baïc roäng lôùn..., neân khôûi leân loøng ham muoán ñaõ vaø seõ ham muoán maõi. Goïi chung laø ham muoán to. Theá naøo laø laøm saùng toû duïc? Nghóa laø coù moät ngöôøi thaät tình coù

ñoïc tuïng thoï trì kinh luaät vaø phaùp ñoái trò... Roäng noùi cho ñeán ñöôïc nieäm trì töùc (giöõ hôi thôû) vaø ñöôïc caùc quaû Döï löu vaø Nhaát lai. Nhöng chæ vì khoâng coù tieáng taêm, moïi ngöôøi khoâng bieát ñeán, neân coù yù muoán ngöôøi khaùc bieát ñöôïc mình coù ñöùc naøy, nhaân ñoù seõ coù ñöôïc caùc söï cuùng döôøng cung kính, toân troïng khen ngôïi maø coù choã caäy nhôø... Vaø ngöôøi naøy chính mình coù caùc phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø lìa boû, neân vì ngöôøi khaùc tuyeân noùi chæ baøy roõ raøng mình ñaõ ñöôïc chöùng, caùc loaïi nhö theá goïi laø hieån duïc (trình baøy yù muoán). Theá naøo goïi laø khoâng hyû tuùc? (khoâng vui bieát ñuû) Nghóa laø coù moät ngöôøi ñoái vôùi caùc saéc - thanh - höông - vò - xuùc vaø nhöõng thöù vaät duïng khaùc maø mình ñaõ coù ñöôïc, chaúng sinh loøng bieát hyû tuùc, bieát vöøa ñuû. Cöù maõi ham muoán mong caàu coù ñöôïc nhieàu nöõa, neân goïi chung laø khoâng bieát hyû tuùc. Theá naøo goïi laø chaúng cung kính? Nghóa laø coù moät ngöôøi, nhö coù vò thaân giaùo sö hay cuøng loaïi thaân giaùo sö, vò quyõ phaïm sö hay cuøng moät loaïi quyõ phaïm vaø moät loaïi ngöôøi khaùc ñaùng toân quyù tin töôûng ñeán laøm beø baïn ñuùng phaùp maø baûo ngöôøi aáy raèng: Keå töø nay trôû ñi, anh ñöøng neân coù thoùi xaáu thaân nghieäp, ngöõ

nghieäp vaø yù nghieäp, chôù neân laøm vieäc khoâng neân laøm, ñöøng gaàn guõi giao du vôùi baïn beø xaáu, chôù coù taïo nghieäp ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ. Hoï khuyeân raên daïy baûo nhö theá ñuùng phaùp hôïp thôøi. Ñoái vôùi vieäc tu taäp ñaïo phaùp tuøy thuaän duøi maøi, theâm lôùn veû trang nghieâm, luoân an uûi khuyeán duï, giuùp ñôõ tö löông taøi vaät. Nhöng ngöôøi naøy laïi khoâng vui möøng meán thích. Ñoái vôùi lôøi thaày noùi, thì luoân traùi nghòch laøm ngöôïc laïi, khoâng heà nghe theo leõ phaûi, laïi cheâ bai baøi baùc chaúng chòu söûa chöõa tröø boû. Caùc vieäc nhö theá goïi laø khoâng cung kính. Theá naøo laø noùi lôøi hung döõ? Nghóa laø coù moät ngöôøi, nhö coù vò thaân giaùo sö hay cuøng loaïi nhö theá, hoaëc quyõ phaïm sö (thaày giôùi luaät) hoaëc cuøng loaïi nhö theá, hay laø coù moät haïng ngöôøi ñaùng toân troïng ñeán laøm beø baïn vaø duøng phaùp noùi: Töø nay trôû ñi, anh ñöøng neân coù thoùi xaáu thaân nghieäp, ngöõ nghieäp vaø yù nghieäp, chôù laøm nhöõng chuyeän khoâng neân laøm, chôù giao du gaàn guõi baïn xaáu, chôù taïo caùc nghieäp aùc maø phaûi ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ. Cöù nhö theá ñuùng phaùp hôïp thôøi maø khuyeân raên daïy baûo. Ñoái vôùi vieäc tu taäp ñaïo phaùp tuøy thuaän duøi maøi, theâm lôùn veû trang nghieâm, luoân an uûi khuyeán duï, giuùp ñôõ tö löông taøi vaät. Nhöng ngöôøi aáy khoâng vui möøng öa thích. Ñoái vôùi lôøi daïy baûo cuûa baäc thaày thì luoân traùi lôøi laøm ngöôïc laïi, khoâng heà nghe theo leõ phaûi, coøn cheâ bai baøi baùc chaúng chòu söûa chöõa laàm loãi. Traùi laïi duøng lôøi maéng chöûi caùc vò ñaùng baäc thaày ñoù. Caùc vieäc nhö theá goïi laø noùi lôøi hung aùc.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 493

Theá naøo laø thích baïn döõ? Nghóa laø coù moät ngöôøi öa thích gaàn guõi ñaùm baïn xaáu, döõ. Noùi laø baïn xaáu, nghóa laø caùc ñaùm ngöôøi moå gieát deâ gaø heo baén chim baét caù, saên thuù troäm cöôùp, caàm ñaàu boïn döõ, laøm nem chaû, laøm cai nguïc giöõ tuø, naáu thòt choù, vaø ñaët baãy giaêng löôùi... Ñoù goïi laø baïn xaáu döõ. Laïi coù moät loaïi ngöôøi phaù huûy giôùi caám (thi la), quen thoùi laøm aùc. Trong loøng oâm chöùa moïi ñieàu hö xaáu, teä haïi, beân ngoaøi hieän veû kieân trinh, trong traéng. Loaøi seân dô baån tieáng keâu the theù, laøm haïnh traâu choù. Thaät chaúng phaûi Sa-moân maø töï xöng laø Sa-moân, thaät khoâng phaûi phaïm haïnh maø töï baûo laø phaïm haïnh..., thì cuõng goïi laø baïn xaáu. Caùc loaïi baïn xaáu nhö theá, thöôøng gaàn guõi phuïc dòch, phuïng thôø tuøy thuaän meán thöông öa thích, neân goïi laø öa thích baïn xaáu, baïn döõ. Theá naøo laø khoâng chòu noåi? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi khoâng theå chòu ñöïng ñöôïc caùc thöù ñuïng chaïm tieáp xuùc vôùi laïnh noùng, ñoùi khaùt, gioù möa, raén rít, ruoài muoãi..., vaø bao nhieâu khoå sôû khaùc. Laïi coù moät loaïi ngöôøi ñoái vôùi söï hung döõ baïo aùc cuûa ngöôøi khaùc maø gaây ra cho thaân mình caùi taâm taøn baïo hung aùc döõ daèn coù theå gieát cheát, hoaëc gaây bao khoå sôû ñôùn ñau, hoaëc lôøi noùi thoâ tuïc döõ daèn..., thì khoâng theå chòu ñöïng noåi. Nhö vaäy caùc vieäc vöøa noùi ôû ñaây vaø ôû tröôùc, goïi chung laø khoâng theå chòu ñöïng ñöôïc (khoâng theå chòu noåi). Theá naøo laø ñam meâ ham thích khaép nôi ham thích? Töùc laø baäc döôùi cuûa söï raøng buoäc do tham-saân-si thì goïi laø ham meâ, coøn ôû baäc trung cuûa söï raøng

buoäc do tham-saân-si thì goïi laø khaép nôi ñam meâ ham thích. Laïi coù choã noùi ôû baäc trung cuûa söï raøng buoäc do tham-saân-si thì goïi laø ham meâ, coøn ôû baäc cao cuûa söï raøng buoäc do tham-saân-si thì goïi laø khaép nôi ñam meâ ham thích. Theá naøo laø tham nhieãm? Nghóa laø ñoái vôùi caùc duïc, caùc thöù tham lam ñeàu tham..., cho ñeán chuûng loaïi cuûa tham, thöù sinh ra tham..., goïi chung laø tham nhieãm. Theá naøo laø tham phi phaùp? Nghóa laø ñoái vôùi meï, vôï, haàu thieáp, chò em gaùi vaø caùc baø con phuï nöõ khaùc..., thì khôûi leân caùc tham nhieãm ham thích taát caû, baùm laáy giaáu caát giöõ gìn, ñaém meâ, yeâu thöông v.v..., thì goïi chung laø tham phi phaùp (traùi phaùp). Theá naøo laø say meâ tham? Nghóa laø ñoái vôùi cuûa caûi tieàn baïc vaø caùc thöù thuoäc veà mình thì ñeàu ham thích taát caû, luoân muoán baùm laáy nhoùm chöùa, caát giaáu, giöõ gìn, ham thích, ñaém meâ, giöõ chaët... thì goïi laø tham aùc. Laïi coøn tham aùc laø coù thoùi quen hoaëc möu toan ñoái vôùi maïng soáng cuûa loaøi khaùc, ngöôøi khaùc maø ham thích caùc thöù da, söøng v.v..., hoaëc aên thòt, uoáng maùu..., caû hai thöù vöøa noùi ñeàu goïi laø tham aùc (tham döõ).

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 9 494

Theá naøo laø thaân kieán? Nghóa laø ñoái vôùi naêm thuû uaån naøy maø khôûi leân caùi töôûng veà ta vaø nhöõng caùi thuoäc veà ta (ngaõ, ngaõ sôû). Do ñaây maø sinh ra caùi thöù ham thích meâ ñaém quyù chuoäng caùi thaân, neân goïi laø thaân kieán (thaáy coù thaân). Theá naøo laø coù chaáp? Nghóa laø ñoái vôùi ngaõ vaø coõi theá gian naøy maø khôûi sinh caùi töôûng cho laø noù coøn maõi. Do ñaây maø sinh ra nhìn thaáy ham thích meâ ñaém quyù chuoäng. Ñoù goïi laø coù kieán (chaáp). Theá naøo laø khoâng coù chaáp? Nghóa laø ñoái vôùi ngaõ vaø coõi theá gian naøy, sinh khôûi yù töôûng raèng noù khoâng coøn hoaøi. Do ñaây maø sinh ra nhìn thaáy chòu ñöïng ham thích, neân goïi laø chaáp khoâng coù. Theá naøo laø tham duïc? Nghóa laø ñoái vôùi caùc caûnh duïc khôûi sinh loøng ham thích möøng vui, caàu mong ñeán tôùi, coù ñöôïc..., thì goïi laø tham duïc. Coù choã noùi laø: Ñoái vôùi caùc caûnh duïc thì coù caùc ñieàu tham caû..., cho ñeán caùc loaïi tham, thöù sinh ra tham..., goïi chung laø tham duïc. Theá naøo laø saân giaän? Nghóa laø ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình luoân muoán gaây toån haïi ñau khoå. Trong loøng luoân chöùa söï taøn ñoäc döõ daèn..., cho ñeán hieän taïi ñang gaây ra tai hoïa, goïi chung laø giaän hôøn. Theá naøo laø hoân traàm? Nghóa laø tính chaát naëng neà cuûa thaân, cuûa taâm..., cho ñeán mòt môø roái raém, meâ muoäi..., goïi chung laø hoân traàm. Theá naøo laø meâ nguû? Nghóa laø nguû meâ khoâng heà ñaûm traùch coi soùc coâng vieäc, tính chaát cuûa taâm luoân meâ môø sô suaát, neân goïi laø meâ nguû. Theá naøo laø traïo cöû (khuaáy ñoäng)? Nghóa laø taâm khoâng vaéng laëng yeân tónh, luoân khuaáy ñoäng vaø ñeàu khuaáy ñoäng taát caû, tính chaát cuûa taâm khuaáy ñoäng, goïi chung laø traïo cöû (luoân khuaáy ñoäng). Theá naøo laø aên naên? Töùc laø taâm bieán dôøi caêm töùc böïc doïc, taâm hoái tieác vieäc laøm aùc cuûa mình, tính chaát cuûa aên naên, goïi chung laø aên naên. Theá naøo laø nghi ngôø? Nghóa laø taâm ngôø vöïc ñoái vôùi Phaät Phaùp Taêng vaø khoå - taäp - dieät - ñaïo, löøng chöøng ñoâi ngaõ, löôõng löï..., cho ñeán chaúng döùt khoaùt moät loái, neân goïi chung laø ngôø vöïc

(nghi ngôø). Theá naøo laø roái raém meâ muoäi? Nghóa laø tính chaát naëng neà cuûa thaân vaø taâm, tính chaát cuûa thaân vaø taâm khoâng ñaûm traùch coâng vieäc ñöôïc, tính chaát roái raém meâ muoäi cuûa thaân vaø taâm. Ñaõ- ñang vaø seõ meâ muoäi roái raém maõi, neân goïi chung laø roái raém meâ muoäi. Theá naøo laø khoâng vui? Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi ñöôïc caùc vò thaân giaùo sö toát hoaëc cuøng loaïi, caùc thaày quyõ phaïm toát hoaëc cuøng loaïi, hoaëc moät vò khaùc gioáng nhö theá ñaùng quyù troïng, ñaùng tin caäy ñeán laøm baïn roài khuyeân baûo truyeàn daïy nhaéc nhôû vieäc giöõ nieäm tö duy..., cho ñeán phoøng xaù ngoïa cuï. Nhöng taâm ngöôøi naøy khoâng vui möøng meán moä yeâu thích

maø laïi buoàn baõ lo laéng thaûm thieát..., goïi chung laø khoâng vui. Theá naøo laø naèm daøi ra ngaùy ôï ngaùp? Nghóa laø haï thaáp mình xuoáng, töùc laø naèm daøi ra tay chaân duoãi ra..., thì goïi laø naèm daøi ra, moâi haù hoác maø nguû ngaùy ôï ngaùp. Theá naøo laø aên uoáng khoâng ñieàu ñoä? Nghóa laø khoâng aên uoáng hoaëc aên uoáng quaù söùc, quaù ñoä löôïng, hoaëc aên uoáng taïp nhaïp ai maø sinh ra khoù chòu, goïi chung laø aên uoáng khoâng ñieàu ñoä. Theá naøo laø taâm coù tính chaát meâ môø yeáu keùm? Töùc laø taâm meâ môø taêm toái yeáu keùm, co quaép teo toùp laïi, goïi chung laø taâm meâ môø yeáu keùm. Theá naøo laø caùc thöù töôûng? Nghóa laø coù söï che laáp buoäc troùi, coù caùc thöù nhieãm oâ toäi loãi vaø caùc thöù nhieãm oâ veà saéc - thanh - höông - vò - xuùc, caùc töôûng baát thieän, caùc töôûng phi lyù, caùc töôûng laøm chöôùng ngaïi ñònh..., goïi chung laø caùc thöù töôûng. Theá naøo laø khoâng taùc yù? Nghóa laø ñoái vôùi phaùp thieän taïo neân do söï xuaát gia vaø xa lìa thì khoâng heà phaùt sinh, khoâng nhôù nghó, khoâng suy tö maõi maõi, taâm khoâng heà tænh giaùc, goïi chung laø khoâng taùc yù. Theá naøo laø thoâ troïng? Nghóa laø tính chaát naëng neà cuûa thaân vaø taâm, tính chaát cuûa thaân vaø taâm khoâng ñaûm traùch ñöôïc coâng vieäc, tính chaát cang cöôøng cöùng ñaàu cuûa thaân vaø taâm, tính chaát cuûa thaân vaø taâm khoâng ñieàu hoøa, khoâng dòu daøng hieàn laønh..., goïi chung laø thoâ troïng. Theá naøo laø xuùc phaïm thoâ thaùo? Laïi coù moät loaïi ngöôøi khi trao thöùc aên cho ngöôøi thì ai xin chín cho soáng, ai xin soáng cho chín, xin to cho nhoû, xin beù cho to, cho khoâng bình ñaúng, khoâng ñuùng phaùp, ñoái vôùi vieäc ñaùng bieát thì khoâng bieát, vôùi ngöôøi ñaùng cho thì khoâng cho. Baát cöù vieäc gì luoân laøm traùi ngöôïc lôøi noùi, neân goïi laø xuùc phaïm ñöôøng ñoät. Coøn coù moät loaïi ngöôøi khi caùc thaân giaùo sö hay ngöôøi cuøng loaïi, coù quyõ phaïm sö hay ngöôøi cuøng loaïi, coù moät haïng ngöôøi naøo ñoù ñaùng toân troïng tin töôûng ñeán cuøng laøm baïn vaø baûo raèng: Naøy thaày ôi, ñoái vôùi söï vieäc vaø caùc nghieäp ñoù thì neân laøm nhö theá naøy, theá naøy theo caùc thöù lôùp cuûa noù.... Ngöôøi aáy töï nghó: Vieäc gì nghieäp naøo maø khieán ta phaûi laøm theo thöù töï nhö theá? Roài trong ñoù luoân laøm nghòch laïi lôøi noùi. Ñoù goïi laø xuùc phaïm ñöôøng ñoät. Laïi coù moät loaïi ngöôøi hoaëc töï mình ñeán xin taï loãi, hoaëc ngöôøi khaùc daïy neân taï loãi, hoaëc töï mình coù vieäc thöa môøi hay ngöôøi khaùc baûo neân thöa môøi, thì caùc vieäc ñoù thöôøng laøm traùi ngöôïc lôøi noùi. Ñoù goïi laø xuùc phaïm ñöôøng ñoät. Nhö theá, neáu coù khi

phaûi caét söûa quaàn aùo hay gaày döïng söï nghieäp..., thì cuõng luoân laøm traùi ngöôïc lôøi noùi... Goïi chung laø

xuùc phaïm ñöôøng ñoät. Theá naøo laø goïi laø keû ham aên? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi khi phaân chia tieàn cuûa (taøi lôïi) thì boû moät laáy moät, taùnh tham khoâng nhaát ñònh. Ñoù goïi laø xan. Tröôùc vaø sau buoåi aên thöôøng ñeán choã aên uoáng ñeå tìm aên nhöõng thöù hoï thích, ngon dôû khoâng nhaát ñònh, neân goïi laø xan. Phaàn naøy vaø phaàn tröôùc ñaõ noùi, goïi chung laø xan xan (ham aên). Theá naøo laø taùnh khoâng hoøa nhaõ meàm dòu? Nghóa laø taâm cöùng coåi, öông ngaïnh, ngang böôùng, taâm khoâng saùng saïch, taâm khoâng thaám nhuaàn linh hoaït, taâm khoâng nhu nhuyeán dòu daøng, taâm khoâng chòu ñöïng ñöôïc (kham nhaäm), goïi chung laø taùnh khoâng hoøa nhaõ meàm dòu. Theá naøo laø taùnh khoâng ñieàu nhu? Nghóa laø thaân cang cöôøng cöùng coåi, thaân öông ngaïnh, ngang böôùng, thaân khoâng saùng saïch, thaân khoâng töôi nhuaän linh hoaït, thaân khoâng meàm moûng, thaân khoâng chòu laøm vieäc goïi chung laø taùnh khoâng ñieàu nhu. Theá naøo laø khoâng thuaän hôïp vôùi ñoàng loaïi? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi ñoái vôùi thaân giaùo sö hay ngöôøi cuøng loaïi, vò quyõ phaïm sö hay ngöôøi cuøng loaïi hoaëc coù ngöôøi ñaùng quyù troïng tin töôûng ñeán laøm baïn, thì ngöôøi naøy khoâng chòu tuøy thuaän. Ñoù goïi laø khoâng thuaän hôïp vôùi ñoàng loaïi. Theá naøo laø duïc taàm? Nghóa laø tham duïc töông öng vôùi caùc taàm caàu cuûa taâm, taàm caàu khaép nôi taàm caàu gaàn, taâm roõ raøng, raát roõ raøng, hieän tieàn roõ raøng suy tìm xeùt ñoaùn, suy nghó phaân bieät..., goïi chung laø duïc taàm. Theá naøo laø nhueá taàm? Nghóa laø giaän hôøn töông öng vôùi caùc taàm caàu cuûa taâm, khaép nôi taàm caàu..., cho ñeán suy nghó phaân bieät, goïi chung laø nhueá taàm. Theá naøo laø haïi taàm? Nghóa laø haïi töông öng vôùi caùc taàm caàu cuûa taâm, khaép nôi taàm caàu..., cho ñeán suy nghó phaân bieät, goïi chung laø haïi taàm. Theá naøo laø keát thaân lyù taàm? Nghóa ñoái vôùi xoùm laøng thaân thieát, muoán khieán cho an vui, ñöôïc gaëp baïn toát khoâng coù naõo haïi khoå sôû buoàn raàu, thaønh töïu ñöôïc taát caû phaùp khoâng gaây naõo haïi, saàu khoå cho ai. Vua quan ñeàu thöông meán quyù troïng, ngöôøi caû nöôùc ñeàu toân kính meán moä, luùa ñaäu ngoâ khoai truùng muøa, möa gioù ñuùng luùc. Do caùc duyeân ñoù maø khôûi taâm taàm caàu, taàm caàu khaép nôi cho ñeán suy nghó phaân bieät, goïi chung laø thaân lyù taàm. Theá naøo laø quoác ñoä taàm (Ñaát nöôùc - Toå quoác)? Nghóa laø ñoái vôùi moïi ngöôøi trong ñaát nöôùc thaân yeâu, muoán cho hoï ñeàu ñöôïc an vui...,

roäng noùi cho ñeán möa gioù thuaän hoøa. Do caùc duyeân naøy maø khôûi taâm taàm caàu..., cho ñeán suy nghó phaân bieät, goïi chung laø quoác ñoä taàm. Theá naøo laø khoâng cheát taàm? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi nghó: Ñoái vôùi giaùo phaùp cuûa Phaät noùi veà caùc thöù thieàn ñònh cao quyù, ta chöa heà tu taäp. Vaäy tröôùc heát ta neân ñoïc tuïng thoï trì caùc kinh ñieån giôùi luaät, phaùp ñoái trò, roài

vì taát caû loaøi höõu tình maø tuyeân noùi phaùp yeáu, caùc caâu chuyeän (truyeän kyù), saùng taùc caùc baøi luaän thuyeát, chuù thích giaûi nghóa caùc kinh (sôù). Thöôøng ôû choán A-luyeän-nhaõ, chæ ñaép ba y... Roäng noùi tuøy coù choã maø ngoài. Laøm caùc vieäc ñoù xong roài, sau ñoù môùi tu taäp thieàn ñònh. Laïi coù moät loaïi ngöôøi suy nghó: Ñoái vôùi giaùo phaùp Ñöùc Phaät noùi veà caùc thöù thieàn ñònh cao quyù ta chöa heà tu taäp. Vaäy tröôùc heát ta caàn neân ñi thaêm vieáng nuùi soâng ñaát nöôùc, vöôøn töôïc röøng raäm, ao chum, nuùi cao, hang ñoäng, goø noång ñoài nöông troáng traûi..., leã baùi khaép heát thaûy, daïo thaêm caùc choán toøng laâm chuøa chieàn... Ñôïi xong caùc vieäc ñoù roài, thì môùi tu taäp thieàn ñònh. Laïi coù moät soá ngöôøi suy nghó: Ñoái vôùi giaùo phaùp cuûa Phaät noùi veà caùc thöù thieàn ñònh cao quyù ta chöa heà tu taäp. Vaäy haõy ñôïi qua baûy naêm, saùu naêm, naêm, boán, ba, hai, moät naêm hoaëc baûy thaùng cho ñeán moät thaùng, hoaëc qua baûy ngaøy cho ñeán moät ngaøy, hoaëc qua ngaøy naøy, qua ñeâm kia, qua thôøi giôø ñaõ..., roài sau ñoù seõ tu taäp thieàn ñònh. Ngöôøi suy nghó nhö theá ñaâu bieát raèng caùc söï nguy hieåm vaø voâ thöôøng ñang chöïc chôø beân maïng soáng cuûa mình, neân khôûi taâm taàm caàu, khaép nôi taàm caàu, cho ñeán duy tö phaân bieät, goïi chung laø baát töû taàm. Theá naøo laø taàm mieät thò khi deã ngöôøi? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi suy nghó: Doøng doõi cuûa ta, keå veà gia toäc, saéc ñeïp, söùc khoeû, ngheà nghieäp ñeàu kheùo leùo tinh xaûo, gia saûn söï nghieäp hoaëc tieàn cuûa ñòa vò vaø giôùi ñònh tueä v.v..., tuøy theo moãi thöù thaûy ñeàu hôn haún moïi ngöôøi... so vôùi choán khaùc, caäy vaøo caùc söï vieäc ñoù maø sinh loøng khinh mieät coi reû taát caû. Do ñoù maø khôûi taâm taàm caàu, khaép tnôi taàm caàu, cho ñeán suy nghó phaân bieät, goïi chung laø taàm khinh deã ngöôøi. Theá naøo laø taàm nhôø caäy doøng hoï? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi ñoái vôùi nhieàu ngöôøi khoâng phaûi baø con nhöng caäy nhôø laøm baø con thaân thuoäc, neân muoán cho taát caû ñeàu ñöôïc an vui, keát giao laøm baïn beø toát khoâng coù naõo haïi. Cuõng thaønh töïu taát caû caùc phaùp khoâng coù naõo haïi saàu lo. Ñöôïc vua quan thöông meán quyù troïng, ñöôïc ngöôøi khaép nöôùc aùi moä kính yeâu. Luùa thoùc ñeàu truùng muøa, möa hoøa gioù thuaän. Do duyeân naøy maø khôûi taâm taàm caàu, khaép nôi taàm caàu..., cho ñeán suy tö phaân bieät. Goïi chung laø taàm nhôø caäy doøng hoï.

Theá naøo laø saàu buoàn? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi nhaân vieäc cha meï, anh em, chò em, thaày toå, baïn beø... chaúng may qua ñôøi, hoaëc baø con xa lìa maát caû, hoaëc tieàn cuûa ñòa vò taát caû ñeàu bò tieâu taùn, khieán cho ngöôøi naøy trong loøng heát söùc böïc boäi döõ daèn cay ñaéng khoù chòu muoán cheát ñi ñöôïc. Trong luùc ñoù taâm ngöôøi naøy raát noùng naûy khoù chòu, beân trong noùng, khaép nôi noùng naûy böùt röùt..., lieàn sinh ra saàu buoàn. Ñaõ vaø seõ buoàn maõi, nhö tim bò truùng teân ñoäc saàu buoàn. Goïi chung laø saàu buoàn. Theá naøo laø than thôû? Nghóa laø coù moät loaïi ngöôøi bôûi vì cha meï, anh em, chò em, thaày toå, beø baïn... chaúng may qua ñôøi..., khieán cho hoï ñeán noåi khoù chòu muoán cheát ñi ñöôïc. Baây giôø ngöôøi aáy loøng noùng böùt röùt..., cho ñeán nhö tim bò truùng teân ñoäc saàu buoàn. Do duyeân côù ñoù maø caát lôøi ñôùn ñau than thôû: Cha ta meï ta...

Roäng noùi cho ñeán taát caû tieàn taøi ñòa vò cuûa ta vì sao chæ trong moät sôùm maø boãng ñeán noãi naøy chaêng? Trong caùc lôøi than thöông oaùn traùch ñoù cuøng moïi thöù ngöõ nghieäp (nghieäp vì lôøi noùi), thì goïi chung laø than thôû. Theá naøo laø khoå? Nghóa laø caùc caûm xuùc (thoï) naêm thöùc töông öng vôùi chuyeän baát bình, goïi chung laø khoå. Theá naøo laø lo? Nghóa laø caùc caûm xuùc (thoï) cuûa yù thöùc khi töông öng vôùi chuyeän baát bình, goïi chung laø lo. Theá naøo laø roái raém buoàn raàu? Nghóa laø loøng luoân roái raém buoàn raàu. Ñaõ vaø seõ roái raém buoàn raàu maõi. Tính chaát cuûa buoàn raàu roái raém. Chuûng loaïi cuûa roái raém buoàn raàu, goïi chung laø buoàn raàu roái raém. Töø tham-saân-si... cho ñeán roái raém buoàn raàu (nhieãu naõo), ñeàu goïi laø taïp söï. Ñoái vôùi nhöõng taïp söï naøy, neáu ai coá coâng ñoaïn döùt moät thöù thì nhaát ñònh seõ coù theå khoâng trôû laïi coõi theá gian naøy nöõa. Vì khi ñoaïn moät thöù, thì caùc thöù khaùc seõ theo ñoù maø döùt. Cho neân Phaät baûo ñaûm ngöôøi ñoù nhaát ñònh seõ ñaït ñöôïc vieäc khoâng coøn trôû laïi nöõa.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.